

АКВО ПРЕДСТАВЛЯВА НАГРАДАТА ЛУКС?

Учредена през 2007 г., Наградата ЛУКС е филмова награда, която всяка година се дава от Европейския парламент. Тя има две основни цели: да даде публичност на дебата за Европа и да подпомага разпространението на европейски копродукции в рамките на съюза. Несъмнено дистрибуцията е „ахилесовата пета“ на европейското кино, за което допринасят и езиковите бариери. Наградата ЛУКС се стреми да ги преодолее.

Наградата ЛУКС е помогнала на различни европейски филми да достигнат по-широка публика чрез тяхното субтитриране и дистрибуция. По този начин Европейският парламент подкрепя културното разнообразие и строи мостове между гражданите на Европа.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВАТ ФИЛМОВИТЕ ДНИ ЛУКС?

Това са прожекции на трите филма, номинирани за Наградата ЛУКС във всички 28 европейски страни в един и същи период — есента на 2013 година. Трите селектирани филма са субтитрирани за Филмовите дни ЛУКС на 24-те официални езика на Европейския съюз. Целта е да се сподели многообразието и богатството на европейското кино с възможно най-голям брой европейски граждани и да се обсъдят темите, които филмите от ЛУКС 2013 представят. Тези теми

са общи за всички нас — филмите разказват истории, докосват емоциите ни и представят проблеми, пред които всички ние сме изправени.

КАК СЕ ИЗБИРАТ ФИЛМИТЕ?

Филмите са избрани от представители на филмовата индустрия, които заедно образуват журито. Трите номинирани филма са резултат от техния избор.

Филмът, който печели наградата, се избира от членовете на Европейския парламент. Тази година наградата ще бъде връчена на 11 декември.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА НАГРАДАТА НА ПУБЛИКАТА?

Наградата на публиката е резултат от избора на хората. Имате възможност да гласувате за любимия си филм от номинираните за Наградата ЛУКС или за любимата си тема. За да гласувате, просто трябва да посетите сайта luxprize.eu или фейсбук страницата ни и да изразите гледната си точка. Резултатът от гласуването ще бъде обявен на Международния кинофестивал в Карлови Вари през юни-юли 2014 година. Това символично ще затвори настоящото издание на Наградата ЛУКС и ще направи път на следващото — с обявяването на новите 10 филма от официалната селекция за Наградата ЛУКС за 2014 година.

ГЛЕДАЙТЕ,
ОБСЪЖДАЙТЕ
И ГЛАСУВАЙТЕ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

ФИЛМОВИ ДНИ ЛУКС

3 ФИЛМА | 24 ЕЗИКА
28 ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ
WWW.LUXPRIZE.EU

СЕБЕЛЮБИВИЯТ ВЕЛИКАН

Режисьор: Клио Бърнард
Държава: Обединено кралство
Година: 2013
Продължителност: 93'
В ролите: Шон Гилдър, Шивон Финеран, Лорейн Ашбърн, Стив Еветс, Елиът Титенсър, Конър Чапман, Шаун Томас
Продуцент: Треиси О'Риордан
Продукция: „Муонспун Филмс“, „Би Еф Ай Филм Фонд“, „ФилмФор“
Награди/Селекция: Кан 2013 — Петнайсетдневка на режисьорите, Официална селекция за наградата ЛУКС

Резюме

Една съвременна история за 13-годишния Арбър и най-добрия му приятел Суифти. Двамата са изключени от училище, познати са като аутсайдери сред съседите в квартала, но срещат Китън. Той е местният търговец на старо желязо и момчетата започват да работят за него, екипирани с кон и каруца. Те са страхотен екип — Арбър има дар слово и бърз бизнес ум, а Суифти притежава усет за коне. Но Арбър се изкушава да се конкурира с Китън, става алчен, в известна степен дори използва, и напрежението постепенно се нагнетява. Един трагичен инцидент ще промени необратимо всичко.

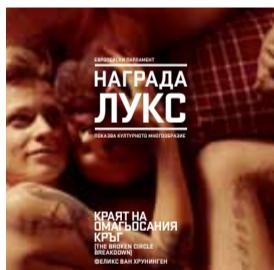

МЕД

Режисьор: Валерия Голино
Държава: Италия, Франция
Година: 2013
Продължителност: 100'
В ролите: Ясмин Тринка, Карло Чеки, Либерио Де Риенцо, Виничо Маркиони, Иля Форте.
Продуценти: Виола Престиери, Рикардо Скамарчо, Ан Доминик Тусен, Рафаел Бердуго
Продукция: „Буена Онда“, „Ле Филм де Турнел“, „Раи Синема“, „Сите филм“.
Награди/Селекция: Кан 2013 — „Особен поглед“ (Un Certain Regard), Брюкселски филмов фестивал 2013, Официална селекция за наградата ЛУКС, „Златен глобус“ 2013 — Най-добър дебютен филм, Най-добра актриса (Ясмин Тринка)

Резюме

Самостоятелната и понякога самотна Ирен има благородна, но не съвсем легална цел — да помага на много болни хора, за които няма лечение, да приключат земния си път. Случайността я среща с Карло Грималди — здрав „пациент“, поръчал си доза от упойващото вещество, с което си служи Ирен, за да сложи край на живота си. Тя не може да понесе вината за неговото самоубийство, иска да го разубеди, и двамата са въвлечени против волята си в не-обичаен диалог, който ще промени завинаги живота на Ирен.

КРАЯТ НА ОМАГЪОСАНИЯ КРЪГ

Режисьор: Феликс ван Хрунинген
Държава: Белгия
Година: 2012
Продължителност: 110'
В ролите: Веерле Бетенс, Йохан Хелденберг, Нел Катрис, Геерт ван Рамбелберг, Нилс де Кастер.
Продуцент: Дирк Импенс
Копродуценти: Франс Ван Гестел, Арнолд Хесленфелд, Лорет Шилинг
Продукция: „Менует Продуктис“, „Топкапи Филмс“
Награди/Селекция: Берлинале 2013 — Специалната награда на публиката „Панорама“, СРН РИХ 2013 (Копенхаген), Официална селекция за наградата ЛУКС, Трибека Филм Фестивал 2013 (Ню Йорк)

Резюме

Филмът разказва любовната история на Елиз и Дидие. Тя е собственик на студио за татуировки, той свири на банджо в блуграс група. Любовта пламва в момента, в който погледите им се срещат, въпреки че двамата са коренно различни. Той говори, тя слуша. Той е рационален атеист, но и наивен романтик. Тя има татуировка на кръст, но не витеа в облаците, а е здраво стъпила на земята. Щастие им е пълно, когато се ражда дъщеричката им Мейбъл. Шест години по-късно момиченцето е сериозно болно. Елиз и Дидие приемат фактите по съвсем различен начин, но реалността е една — те нямат друг избор, освен да приемат случващото се и да се борят.

Защото киното има способността да ни разчувства, а културата — да ни обогатява.

Защото киното и културата са най-подходящите инструменти, които да ни помогнат да открием общия си произход, а също и различията помежду ни.

Защото сме единни в многообразието и Европейският съюз е нашето общо пространство.

Филмите „МЕД“ (оригинално заглавие: MIELE) на Валерия Голино, „КРАЯТ НА ОМАГЪОСАНИЯ КРЪГ“ (оригинално заглавие: THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN) на Феликс ван Хрунинген и „СЕБЕЛЮБИВИЯТ ВЕЛИКАН“ (оригинално заглавие: THE SELFISH GIANT) на Клио Бърнард са в програмата на второто издание на Филмовите дни ЛУКС, организирани от Европейския парламент.

Взети заедно, тези три забележителни филма отразяват богатството, дълбочината и красотата на европейското кино. Всеки от тях има собствен подход към въпросите, пред които е поставено нашето общество, като ги разглежда реалистично или с възбуждане, рязко или деликатно.

Гледайте филмите и обсъждайте на luxprize.eu проблемите, свързани с легитимността (или нелегитимността) на акта на облекчаване на чуждата болка, когато другият не може свободно да вземе сам това фатално решение („Мед“), или с начина, по който младите реагират, когато са изоставени от обществото и от институциите („Себелюбивият великан“), или с това как една млада европейска двойка внезапно попада под ударите на трагични събития, които поставят под въпрос всичките ѝ ценности („Краят на омагьосания кръг“).

28 ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJÓN,
LANZAROTE, SANTIAGO DE
COMPOSTELA, SEGOVIA,
SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE,
STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA
LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĒŽYS

LUXEMBOURG /
LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

ГЛЕДАЙТЕ,
ОБСЪЖДАЙТЕ
И ГЛАСУВАЙТЕ

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

НАКРАТКО

Свободна адаптация по приказка на Оскар Уайлд „Себелюбивият великан“ разказва историята на двама съвременни тийнейджъри от затънт край на Англия, където царуват бедността и мизерията. Арбър страда от болест, която трудно може да се определи — изпълнен с енергия, той не се подчинява на никакъв авторитет и е изключен от училище. Приятелят му Суифти също е отстранен за няколко дни заради участие в бой. Останали сами, двете момчета откриват, че могат да припечелят пари, като продават метали на един търговец на скрап на име Китън. Арбър се стреми най-вече към печалбата, докато Суифти се интересува от конете на Китън и по-специално от един впрегатен кон, който е прекрасен бегач с хубав тръс.

ВЕЧНО ЛИ Е ПРИЯТЕЛСТВОТО ИМ?

Връзката между двамата е много силна. Те са на една възраст, споделят една и съща социална и културна среда и едни и същи трудни семейни отношения. Суифти има няколко по-малки братя и сестри и родителите му живеят в голяма бедност. Майка му не може да плаща сметките за електричество и баща му е принуден да продаде дивана, храната е оскъдна, еднообразна... и студена, тъй като токът е спрял. Колкото до Арбър, той живее със самотната си майка, на която ѝ е трудно да изучи двамата си сина. По-големият се дрогира и е трудно да бъде контролиран, понякога е преследван от някакви ожесточени хора, на които дължи пари, и вероятно краде от лекарствата на Арбър. Всъщност по-малкият му брат е болен (от хиперактивност?) и единственото, което го успокоява, са лекарствата.

И Арбър, и Суифти се отличават с голяма лоялност към родителите си. Дори ежедневието често да е сурово и жестоко, те се справят заедно с трудностите — двете момчета са готови да дадат спечелените от скрапа пари на семействата си, за да платят сметки или дългове.

Все пак младежите са и доста различни: Арбър е дребен, с руса коса и нервен по характер, а Суифти е по-едър, леко глуповат и спокоен. Първият води, а вторият го следва. Но това, което прави най-голямо впечатление в отношенията им, са знаците на приятелство. Изглежда Суифти е единственият човек, който може да укроти и успокои Арбър в моментите на криза. Това се вижда в началната сцена от филма, която завършва с близък план на хванатите им

ръце. Поразителна е най-вече физическата близост между момчетата, независимо дали става дума за закачки, игри или дори понякога за жестове на нежност.

ОТДАЛЕЧАВАНЕТО

Това красиво приятелство все пак ще се разруши малко по малко, с промяната в отношенията на момчетата към Китън и с утвърждаването на техните индивидуалности. Суифти познава конете и знае как да се грижи за тях. Китън забелязва тези неговичества и му поверява все повече отговорности, най-вече — грижата за ценния кон, и дори за жокея. Поради това Суифти изпитва голяма признателност към Китън (всяко едно от „повишенията“ е съпроводено с ентузиазизирано „Давай напред!“) и той, разбира се, иска да съхрани доверието, което му е гласувано. Арбър е напълно лишан от спонтанната и естествена чувствителност на Суифти. Докато Суифти успява да успокои животно и да установи пълен контрол над него, грубостта и импулсивността на Арбър водят до точно обратното. Ето защо Китън взема Суифти под своя закрила и се превръща по някакъв начин в негов нов покровител, но в същото време яростно отхвърля Арбър.

Отблъснат, Арбър извършва предателство спрямо Суифти и Китън. Той убива едно жребче без причина. (Всъщност жертването на жребчето има за цел да провери дали падналият на земята електропровод е под напрежение; но дори да не е, Арбър не би могъл никога да открадне кабела без помощта на Суифти.) Ето защо убиването на жребчето може да бъде възприето единствено като постъпка, целяща да нарани Суифти — приятеля на конете — и да го накаже за това, че по някакъв начин е изоставил своя другар, или в крайна сметка това просто е начин за убиване на ску-

ката. Освен това Арбър редовно е откъвал значителни количества мед от склада на Китън и решава да ги продаде на друг търговец (заедно с коня и каруцата на Китън!). За Суифти, който го хваща, това е още едно предателство, тъй като по някакъв начин Китън се е превърнал в негов покровител. Но опитът на Арбър да продаде медта не успява и Китън разбира за случая. Той заплашва Арбър да му чуци ръката, пред ужасения поглед на Суифти.

ДРАМАТА И РАЗВРЪЗКАТА

За да изплати дълга си (друг търговец присвоява медта, открадната от Арбър, без да му даде нищо в замяна), Арбър е изпратен от побеснелия Китън да открадне същото количество мед недалеч от електроцентралата. Арбър трябва да отвори подземно помещение, затворено с бетонен блок, да влезе вътре и да открадне оттам кабелите. Всичко това става под електропроводите с високо напрежение, които свистят обезпокоително. Арбър, който е дошъл сам с впрегатния кон, не успява да отмести бетонния блок, и Суифти, макар и все още дълбоко наранен, се притичва на помощ на приятеля си. Именно Суифти влиза в дупката и е смъртоносно ударен от тока. Арбър занася тялото на Суифти при Китън, който съвсем неочаквано поема цялата отговорност за инцидента.

След това започва своеобразното чистилице на Арбър, който иска да се свърже с майката на Суифти. Няколко пъти той чука на вратата ѝ, но всеки път е прогонван. Той се скрива под леглото си, както сме го видели в момент на криза в началото на филма. Единствено Суифти е успявал да го извади от това негово убежище. Накрая майката на Суифти отива у тях и Арбър по-

лучава прошката, която е очаквал — майката на приятеля му го прегръща.

Филмът завършва със сцена, изпълнена със спокойствие: Арбър реши един кон, камерата се задържа на този момент и последният кадър показва погледа на животното, който е оставен да бъде разтълкуван от зрителите. Но, грижата на Арбър към животното може да бъде видяна единствено като отдаване на почит на приятеля, когото той е загубил.

ГОРЧИВО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Филмът може да се разглежда като историята на едно разрушено приятелство и загуба в контекста на промишлен крах. От тази история може да се извлече доста горчиво заключение — към очевидните знаци за икономическа безпътица (бедността на родителите на двете момчета, които са неспособни да плащат сметките и са принудени да продават мебели от първа необходимост, процъфтяващият бизнес на търговците на скрап и други материали за преработка, което подтиква най-бедните да крадат подобни материали...) се прибавят знаци, които са по-трудни за разтълкуване. Например режисьорката показва промишлени съоръжения (охладителни кули, промишлени сгради), потънали в мъгла или в такава светлина, че не изглеждат величави, а напротив, сякаш са пред разруха, сякаш повече няма смисъл в тях. Паралелното присъствие на животните (коне, овце) в тези чудесни кадри някак засилва чувството, че природата сякаш си възвръща изгубените права.

Тежкото икономическо положение се усеща също и в загатнатите социални трудности — изключването на Арбър от училището, където заявяват, че са неспособни

да поемат отговорност за това различно дете; търговията и употребата на наркотици, които разрушават живота на брат му; безсилието на самотната им майка, която трябва съвсем сама да възпитава тези две момчета с труден характер. Може би вследствие на тази развала се очертава чувството за загуба на рамка, липса на закон — деца тормозят други деца през междучасието в двора на училището; братът на Арбър е сериозно заплашван от хора, на които дължи пари, животът на търговците на скрап е изпълнен с особени трудности, Китън удържа от парите на Арбър и Суифти под измамния претекст, че са непълнолетни; той организира опасни незаконни надбягвания с коне; заплашва да чуци ръката на Арбър като наказание за кражбата, която той е извършил; друг търговец на метали си присвоява медта на Арбър, без да му даде нищо в замяна... В този контекст традиционните образи на властта са твърде бледи — учителят е неспособен да накара учениците да го уважават, и дори полицаите се подчиняват на нареждането на Арбър да си свалят обувките, преди да влязат в къщата. По този начин се показва едно напълно изоставено общество (да обърнем внимание също на декорите, сред които се развива действието — изкъртени тротоари, порутени магазини, къщи в плачевно състояние...), в което законът на по-силния все повече се налага и в което поради това няколко морални ценности изглеждат още по-важни: приятелството между Арбър и Суифти, въпреки предателството на първия; тяхната лоялност към семействата им; признанието на Китън, че вината е негова; прошката, която майката на Суифти дава на Арбър.

По този начин „Себелюбивият великан“ може да се разглежда като басня или като приказка, вписана в един реалистичен контекст (кражбите на кабели се увеличават в няколко държави в Европа; пазарът

на скрап процъфтява; цените на металите се повишават; наблюдава се нарастване на безработицата и все по-силно обедняване на семействата в някои райони на Европа), в който защитата на човешките ценности е силно необходима.

Ан Вервие
Културен център „Ле Грину“

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗСЪЖДЕНИЯ

- Историята във филма се развива в района на град Брадфорд, графство Йоркшир, Великобритания. Мислите ли, че тя може да се случи в друг регион в Европа? Ако да, защо? Ако не, защо?
- Темата за електричеството се появява по различни начини във филма: електропроводите с високо напрежение, смъртта на жребчето и тази на Суифти, неплатените сметки на семейството на Суифти, кабелите, които са потенциален източник на доходи за търговците на скрап... Какви размишления могат да се направят около тези „електрически връзки“ и метафорите, които се пораждат около тях (напрежение, съпротивление, Арбър, който е нервен като „електрическа батерия“ и т. н.)?
- Особено забележителни са някои естетически решения в „Себелюбивият великан“: най-вече отсъствието на музика, но също и застиналите кадри, в които се виждат животни (овце, коне) до промишлени съоръжения. Как тълкувате тези решения?

